

NALIČJE NISKIH KAMATA NA KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM U "ŠVICARCIMA"

Franak je valuta utočište, pa mu vrijednost može iznenada skočiti

Franak može naplatiti danak

Premda su krediti u "švicarcima" jeftiniji, oni koji se za njih vežu preuzimaju rizik da tijekom dvadesetogodišnje otplate tečaj franka ojača 10 do 15 posto, a time i otplatne rate

Nije mala stvar kada se čovjeku pruži mogućnost da svakog mjeseca prilikom otplate stambenog kredita vrijednog pedesetak tisuća eura uštedi oko 400 kuna, a onda mu se poruči da se možda i prevario jer može proći mnogo skuplje. Ovih je dana tako **Boris Vujčić**, viceguverner Hrvatske narodne banke u Saboru izjavio da građani nisu svjesni kakav tečajni rizik preuzimaju vezujući svoje dugoročne stambene kredite uz švicarski franak. Premda su takvi krediti u švicarskim francima jeftiniji, oni koji se za njih vezuju, preuzimaju rizik kod kredita na dvadesetogodišnji rok da im u međuvremenu tečaj poraste od 10 do 15 posto. Hrvatska narodna banka održava tečaj eura prema kuni u rasponu od pet posto što znači da ga brani od pada i rasta u tim okvirima, a za švicarski franak nema takvih jamstava. Švicarski je franak

izvan eurozone, pa sve rečeno vrijedi i onda kada Hrvatska bude članica Europske unije i uvede euro. Ostanu li franci izvan eurozone, malo će se koga ticati to što netko u Hrvatskoj ima kredit vezan uz franke.

Plusevi i minusi

Nije ovo prvi glas o tome da građani moraju biti svjesni rizika koji preuzimaju vezujući svoja dugovanja uz švicarski franak, čak su i bankari, i to oni koji su plasirali i plasiraju takve zajmove, otvoreno govorili o riziku.

Nisu skrivali ni razlog zbog kojeg su se odlučili ponuditi ljudima takve zajmove: trenutačno na tržištu novca povoljnije nabavljaju švicarski franak, pa mogu ponuditi građanima nižu kamatnu stopu nego za zajmove u eurima. Upozoravale su i da zaduživanje u francima građanima znači nižu ratu i bolju

kreditnu sposobnost, ali bi ipak prilikom odluke o ovakvom kreditu, osim pogodnosti, u obzir svakako trebali uzeti i minus zvan - mogućnost rasta tečaja. Bankari su također napominjali da se krediti u eurima općenito smatraju manje rizičnima, jer je Hrvatska "visoko eurizirano tržište" na kojem se vrijednost većine dobara iskazuje u eurima.

Bankari su to otvoreno govorili u javnosti, no istina je da takvim izjavama nisu "ukrašavali" svoje reklamne kampanje. One su lijepo ponudile tržištu proizvod, a ono ga je prihvatilo ne pitajući se mnogo. Uostalom, nije na bankama da ljude educiraju, premda su neke od njih priznavale da za takav proizvod treba znati više. No što će čovjeku educiranost kad mu velike i moćne novčarske institucije pružaju mogućnost da jeftinije dođe do krova nad

glavom?

"Jednostavna" računica

Ljudi koji nisu financijski magovi računaju da je svijet, uključujući jeftine stambene kredite kakve podižu, primjerice Austrijanci, napokon došao u Hrvatsku. Švicarska je bogata zemlja koja će teško propasti, a i računica je jasna: ako na rok od dva desetljeća kredit vrijedan pedesetak tisuća eura vežeš uz švicarski franak pa se zadužiš za oko 77.000 franaka, onda svaki mjesec umjesto 2830 kuna plaćaš 2400 kuna. A to nije malo jer se se tijekom tolikog niza godina uspara gotovo 100.000 kuna ili oko 13.000 eura.

Što će prosječan mozgati o Švicarskoj, pitanjima tečajnog rizika i ročnosti ili o tome da se može govoriti o tome da je tečaj franka u budućnosti manje izvjestan od tečaja eura, kad će i sami financijski stručnjaci kazati

SREDNJI DEVIZNI TEČAJEVI HNB-a ZA EURE I ŠVICARSKO FRANKE		
GODINA	HRK/EUR	HRK/CHF
2000.	7,598334	4,989712
2001.	7,370030	4,977396
2002.	7,442292	5,120256
2003.	7,646909	4,901551
2004.	7,671234	4,971314
2005.	7,551070	4,882683
slječanjanj		
veljaca	7,507513	4,873743
ožujak	7,441756	4,794019
travanj	7,364438	4,792060
svibanj	7,327121	4,743797

da je kretanje tečaja valuta teško predvidjeti. Nitko nema kristalnu kuglu da bi mogao iščitavati budućnost. A tečaj neke valute ovisi i o mnogim stvarima koje na prvi pogled i nemaju mnogo veze sa monetarnim politikama, pa su na svjetskim tržištima deviza prošlotjedne eksplozije bombi u Londonu ojačale švicarski franak, a burze su se, vele stručnjaci, ponašale udžbenički: "bježalo" se u švicarske franke i eure, rješavalo se dolara, a najveći je gubitnik bila funta. No, to je bilo kratkotrajno, naše se tečajne liste nisu "prodrmale".

Sanja STAPIĆ